

RAPPORT ÖVER HÄRBÄRGESUTNYTTJANDET UNDER 2009

Bakgrund

Stadens akutboenden och härbärgen har alltsedan år 2000 rapporterat om beläggning m.m. till förvaltningen. Under samma tid har förvaltningen årligen tagit fram en rapport över härbärgesutnyttjandet.

Sammanfattning

Staden har under årets alla nätter levt upp till tak-över-huvudet-garantin, dvs. alla hemlösa som själva inte har kunnat ordna nattlogi har erbjudits det. För att kunna leva upp till garantin har staden sex akutboenden och härbärgen till sitt förfogande. Dessa är: Grimman och Hvilan vilka är stadens egna akutboenden. Boställets akutboende och Frälsningsarméns härbärke som drivs av frivilligorganisationerna Stockholms Stadsmission respektive Frälsningsarmén med ekonomiskt stöd från staden. H-huset på Skarpnäcksgården och Planeringshemmet Hammarbybacken som drivs på entreprenad för stadens räkning.

Vid årets slut fanns 171 ordinarie platser, varav 129 var för män, 34 för kvinnor och 8 för par. När parplatserna på Grimman inte används av par kan de användas av män. Utöver ordinarie platser fanns totalt 21 extraplatser, varav 18 var för män och 3 för kvinnor. Totalt fanns 192 platser att tillgå. Beläggningen räknas på ordinarie antal platser.

Totalt under året har 62 415 nattlogiplatser (räknat på ordinarie platser) funnits tillhanda. Av dessa har 63 396 platser utnyttjats, vilket ger en beläggning på 102 %. Det var trots detta inga problem för staden att leva upp till tak-över-huvudet-garantin, då extraplatserna kunde användas.

Under 2009 har hemlöshetsjouren arbetat aktivt med att i första hand minska antalet direkttag, dvs. de behövande som själva kom till akutboendet utan

kontakt med socialtjänsten. Vid starten av projektet, dvs. november 2008, var antalet direktintag 1 207 och kan bör jämföras med december 2009 då direktintagen var 465. Målet med projektet är nått med råge, dvs. att minska direktintagen med minst 50 %, vilket i förlängningen har lett till att en individuell planering har påbörjats för var och en så att ett bättre och mer långsiktigt boende har blivit möjligt. Antalet personer som bor långa tider på akutboendena minskar på så sätt. Under 2009 har en tydlig minskning av antalet loginätter skett, vilket till stor del beror på hemlöshetsjourens införande.

Vid en jämförelse av olika års genomsnittliga beläggning är variationen stor:

År 2002	97 %	År 2003	94 %
År 2004	93 %	År 2005	92 %
År 2006	90 %	År 2007	96 %
År 2008	105 %	År 2009	102 %

Den helt avgörande delen, 96,3 % av nätterna rör hemlösa som tillhör Stockholms stad. Stadens andel har minskat något de senaste åren.

Antalet unika individer under året var 1 952, varav 359 var kvinnor (18 %). Vid en jämförelse med åren 2002-2008 är antalet individer 2009 det lägsta antal individer som hittills uppnåtts.

Andelen äldre som bor på akutboende och härbärke har ökat från 10 % år 2008 till drygt 12 % år 2009. Den äldre gruppen behöver särskilt uppmärksammas under 2010.

Antalet individer som räknas som långliggare under året var 644 och står för 33 % av samtliga individer (dvs. 1 952).

Beläggning fördelat på akutboende/härbärke

Beläggningen varierar stort under året men följer ingen årskurva vid jämförelser med tidigare år. Under året var beläggningen för män som högst i maj (115 %) och oktober (114 %). Beläggningen för kvinnor var högst i februari (94 %) och oktober (93 %). Årets lägsta beläggning både på mans- och kvinnoplatserna var i juni och juli.

Vid en jämförelse av antalet utnyttjade nätter över åren är variationen stor.

År 2002	64 178
År 2003	62 204
År 2004	61 461
År 2005	60 828

År 2006	56 427
År 2007	60 056
År 2008	65 589
År 2009	63 396

I tabellen nedan visas beläggningen fördelat på akutboende/härbärge.

akutboende	tillgängliga gästnätter (ord. platser)*	utnyttjade gästnätter	%
män			
Bostället	7 300	7 688	105 %
Frälsningsarmén	8 760	7 386	84 %
Grimman	7 300	8 071	111 %
H-huset	16 425	19 699	120 %
Skarpnäcksgården			
Planeringshemmet	7 300	8 600	118 %
totalt män	47 085	51 444	109,3 %
kvinnor			
Bostället	3 650	2 924	80 %
Hvilan	6 570	6 294	96 %
Planeringshemmet	2 190	1 039	47 %
totalt kvinnor	12 410	10 257	82,7 %
par			
Grimman	2 920	1 695	58 %
TOTALT	62 415	63 396	101,6 %

*Beläggningen räknas på ordinarie antal platser. Därutöver fanns följande extraplatser år 2009:

Planeringshemmet för män hade 6 (enligt avtal) samt ytterligare 2 platser som endast socialjouren kunde "öppna".

H-huset Skarpnäcksgården för män hade 10 platser som endast socialjouren kunde "öppna".

Hvilan för kvinnor hade 3 platser.

Kommentar

Samtliga akutboenden för män, utom Frälsningsarmén, har haft en genomsnittlig beläggning på över 100 % för år 2009. Den genomsnittliga beläggningen för akutboendena för kvinnor har varierat mellan 47 % och 96 %, med ett medelvärde på 83 %. Parplatserna är utnyttjade till 58 %. Beläggningen totalt sett har minskat från 105 % år 2008 till 102 % år 2009, men är fortfarande hög i jämförelse med åren dessförinnan.

I och med att hemlöshetsjouren startade i slutet av hösten 2008 har arbetet med de boende på akutboendena intensifierats. Fokus i arbetet är att få kontakt med de personer som kommer på direktintag, biståndsbedöma för en insats i form av nattlogi samt aktualisera personen på dennes stadsdelsförvaltning eller Enheten för hemlösa. Detta arbete har lyckats över förväntan, dvs. antalet som kommer på direktintag har minskat från cirka 1 200 till cirka 465. Förändringen innebär i praktiken att betydligt fler personer har fått relevant hjälp och stöd, ofta i form av en mer stabil boendeform men även annat stöd kan ha varit aktuellt. Hemlöshetsjouren är ett tvåårigt projekt (t.o.m. hösten 2010) och ska därefter ingå i det nya hemlöshetscentret som startar i höst.

Beläggning fördelat på stadsdelsförvaltning m.fl.

Den helt avgörande delen, 96,3 % av nätterna rör hemlösa som tillhör Stockholms stad. Nätter rörande personer hemmahörande i Stockholms län utgör 3 %. Sporadiskt kommer även personer hemmahörande på andra orter i Sverige, 0,2 %, och personer från andra länder, 0,2 %. För 0,3 % är tillhörigheten inte angiven.

varifrån	2009	2008	2007
stadsdelsförvaltning	63,6 %	67,3 %	65,6 %
enheten för hemlösa	32,7 %	29,4 %	31,3 %
totalt staden	96,3 %	96,7 %	96,9 %
Stockholms län (utom Stockholm)	3 %	2,3 %	2,4 %
övriga Sverige	0,2 %	0,3 %	0,2 %
utlandet	0,2 %	0,1 %	0,2 %
okänd /inte angivet	0,3 %	0,6 %	0,3 %

Av stadsdelsförvaltningarna härrör flest nätter till:

Södermalm	6 673 nätter
Enskede-Årsta-Vantör	6 093 nätter
Hägersten-Liljeholmen	4 140 nätter
Farsta	3 671 nätter

Av länets kommuner härrör flest nätter till:

Botkyrka	467 nätter
Tyresö	265 nätter
Nacka	250 nätter
Huddinge	246 nätter

Kommentar

Trenden under den senaste treårsperioden har växlat en del. De tydligaste, men dock små, förändringarna är att stadens andel av nätterna har minskat något mellan 2008 och 2009. Stockholms kranskommuner har ökat sin andel mellan dessa år. En annan skillnad mellan 2008 och 2009 är att Enheten för hemlösa har ökat sin andel av det totala antalet nätter. Utvecklingen sedan 2008 visar på att andelen nätter gällande personer från kommunerna i länet har ökat från 2,3 % år till 3 %. De tre största stadsdelsförvaltningarna, ur befolkningssynpunkt; Södermalm, Enskede-Årsta-Vantör och Hägersten-Liljeholmen har också flest antal nätter på akutboende och härbärg (även 2008). En förändring sedan 2008 är att Farsta är på fjärde plats i stället för Rinkeby-Kista.

Direktintag

Direktintag innebär att en hemlös själv söker upp ett akutboende utan att ha ett biståndsbeslut från stadsdelsförvaltning eller från Enheten för hemlösa. Denna möjlighet har funnits sedan 2002. Samtliga akutboenden har direktintag utom Skarpnäcksgårdens H-hus.

Sedan hemlöshetsjourens införande i november 2008 har direktintagen minskat kraftigt. Under november 2008 var det 1 207 direktintag. En markant förändring skedde redan i februari 2009 då direktintagen hade gått ned till 657. Detta trendbrott har hållit i sig sedan dess, dock med smärre upp- och nedgångar. I slutet av året, dvs. december, var direktintagen endast 465. En minskning med 50 % var ett av målen med hemlöshetsjouren, ett mål som med råge har uppnåtts. Under året har fler och fler av de tidigare s.k. direktintagarna blivit länkade till ordinarie socialtjänst för att en individuell planering ska kunna påbörjas.

Antalet gäster

Tabellen visar antalet individer (och antal kvinnor) sedan 2002.

år	antal individer	antal kvinnor	andel kvinnor
2002	2 605	465	18 %
2003	2 449	439	18 %
2004	2 309	401	17 %
2005	2 381	444	18 %
2006	1 997	415	21 %
2007*	-	-	-
2008	2 106	435	21 %
2009	1 952	359	18 %

*År 2007 gick det inte att ta fram antalet unika individer då förvaltningen bytte datarapporteringssystem.

Kommentar

Vid en jämförelse med åren 2002-2008 var antalet individer 2009 det lägsta antal individer som hittills uppnåtts under ett år. Som mest var det år 2002 med 2 605 individer. I jämförelse med 2008 har antalet individer minskat med cirka 150 personer. Både år 2006 och 2009 var år då det pågick specialriktade projekt för att minska antalet individer som bodde på akutboenden och härbärgen. Det syns också tydligt i statistiken. 2006 genomfördes TÖG-projektet då också ett antal stadsdelsförvaltningar deltog aktivt. Under 2009 har projektet hemlöshetsjouren gett mycket goda resultat.

En annan lyckosam utveckling är att antalet kvinnor som bor på akutboende har minskat med 76 personer sedan 2008.

Ålder

Tabellen visar andelen personer (av samtliga) uppdelat i femårsklasser.

Ålder	% av totala antalet
65-	4,2 %
60-64	8 %
55-59	14,3 %
50-54	15 %
45-49	16,3 %
40-44	13 %
35-39	9,2 %
30-34	9,2 %
25-29	6,3 %
20-24	4,2 %
-19	0,3 %
Totalt	100 %

Kommentar

I jämförelse med 2008 har vissa förändringar skett under året. Framförallt har de äldre 60 år och uppåt som bor på akutboende och härbärg ökat sin andel, från 10 % år 2008 till 12,2 % år 2009. Förvaltningen har uppmärksammat denna situation och planerar att undersöka frågan närmare under 2010. Sedan den yngre gruppen har haft särskilt fokus de senaste åren står nu turen även till den äldre gruppen.

Unga vuxna upp till 25 år

Tabellen visar antalet unga vuxna (och andel) sedan år 2002.

år	antal personer	antalet unga vuxna	andelen unga vuxna
2002	2605	95	3,5 %
2003	2449	78	3,2 %
2004	2309	70	3,2 %
2005	2381	79	3 %
2006	1997	106	5,5 %
2007	<i>Saknas uppgift</i>	<i>Saknas uppgift</i>	6 % (mätperiod jun-dec)
2008	2106	114	6 %
2009	1952	89	4,5 %

Kommentar

Antalet unga vuxna på härbärke är fortsatt för hög, detta trots projekt ”Unga vuxna på härbärke” som pågick tiden mars 2008 – april 2009. Antalet unga vuxna upp till 25 år minskade dock tydligt mellan åren 2008 och 2009, ett givet resultat p.g.a. projektet. Under sommaren 2009 sökte förvaltningen nya projektmedel för att fortsätta ett intensifierat arbete med de unga på härbärke. Ansökan bifölls och projektet ”Unga vuxna i hemlöshet” startar i början av 2010.

Långliggare

Med långliggare avses personer som under en månad varit **mer än 14 nätter** på akutboende. Många av dessa har även varit långliggare under flera månader. I tabellen nedan framgår hur många, män respektive kvinnor, som varit långliggare, uppdelat på hur många månader de bott. Ett exempel: 13 personer har varit långliggare varje månad under hela året.

antal månader	totalt antal individer
1	259
2	133
3	77
4	45
5	49
6	22
7	15
8	10
9	12
10	7
11	2
12	13
TOTALT	644

Kommentar

Antalet individer som räknas som långliggare var under året 644 och står för 33 % av samtliga individer (dvs. 1 952). Av de 644 individerna bodde 392 personer (61 %) enbart 1-2 månader.

Antalet långliggare har växlat något över åren men har oftast varit mellan 600 och 700. Däremot har antalet långliggare som gått på direktintag minskat mellan år 2008 och 2009. En förklaring är att hemlöshetsjouren stärkt samarbetet med stadsdelsförvaltningarna vilket har lett till att en individuell planering har återupptagits för fler långliggare.

Staden har ett härbärgesteam som sedan november 2008 har varit organiserade under hemlöshetsjouren. Teamet, som består av både socialsekreterare och sjuksköterskor med psykiatrisk kompetens, arbetar sedan flera år långsiktigt med långliggare för att finna bättre boendelösningar och även erbjuda annat stöd. Sedan starten hösten 2006 har de arbetat med (och avslutat) 58 personer. Majoriteten av dessa har med stöd av teamet lyckats komma vidare till andra boendeformer, i första hand stödboenden.